

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Interesna skupina lokalnih interesov

Številka: 003-04-1/2023/2
Ljubljana, 1. 6. 2023

Interesna skupina lokalnih interesov je na 7. izredni seji 31. 5. 2023, na podlagi 16. in petega odstavka 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15, 55/20, 123/20 in 67/22) sprejela naslednje

S T A L I Š Č E

k Pozivu Skupnosti občin Slovenije k opredelitvi do pobude Piratske stranke Slovenije za zakonsko omejitev števila zaporednih mandatov županj in županov

Interesna skupina lokalnih interesov je obravnavala Poziv Skupnosti občin Slovenije k opredelitvi do pobude Piratske stranke Slovenije za zakonsko omejitev števila zaporednih mandatov županj in županov, ki ga je naslovial na Državni svet 24. 5. 2023.

Kot ugotavlja interesna skupina, Piratska stranka Slovenije zbira podpise za vložitev predloga zakona v zakonodajno proceduro, s katerim bi omejili županski mandat na največ dva zaporedna mandata. Glavni cilj zakonodajne pobude je zmanjšanje nepotizma in korupcije na lokalnem nivoju ter krepitev demokracije, ki jo ogroža prevelika akumulacija moči obstoječih županov.

Interesna skupina se je seznanila, da je Predsedstvo skupnosti občin Slovenije na 1. seji 22. 5. 2023 ocenilo, da je predlog v nasprotju s temeljnimi demokratičnimi načeli, ki pomenijo možnost izbire, ne pa omejevanje števila mandatov. Skupnost občin Slovenije se je odločilo nasloviti poziv na predsednike najvišjih državnih institucij, da podajo stališča do pobude Piratske stranke Slovenije.

V skladu s poslovniškimi določili o pristojnosti obravnave posameznih zadev ter na podlagi seznanitve s pobudo Piratske stranke Slovenije in poziva Skupnosti občin Slovenije je Interesna skupina lokalnih interesov sprejela naslednji **s k l e p**:

Interesna skupina lokalnih interesov nasprotuje zakonski omejitvi števila zaporednih mandatov županj in županov ter podpira stališče Skupnosti občin Slovenije.

Obrazložitev:

Interesna skupina lokalnih interesov se v celoti pridružuje stališču Skupnosti občin Slovenije ter poudarja, da pobuda Piratske stranke Slovenije predstavlja populistični predlog zunajparlamentarne stranke, ki si na ta način skuša pridobiti medijsko

pozornost, in v nobenem pogledu ne odraža dejanskega stanja na področju lokalne samouprave, ki je eden najboljše delujočih sistemov v državi. Ob tem, da se pobuda razume kot pobuda nekoga, ki ne pozna ustroja delovanja lokalne samouprave, velja tudi opozoriti, da tovrstnega omejevanja števila zaporednih županskih mandatov večina primerljivih tujih pravnih ureditev ne pozna, če pa je že uveljavljena drugačna pravna ureditve lokalne samouprave, pa je hkrati z omejitvijo števila županskih mandatov določeno daljše obdobje trajanja mandata (pet oziroma šest let).

Po mnenju interesne skupine pomeni predlagano omejevanje števila zaporednih mandatov za županje/župane nezaupanje v odločitve volivk in volivcev na lokalni ravni ter kaže na podcenjujoč odnos pobudnika do prebivalk in prebivalcev, katerim ne bi smeli omejevati pravice do izbire, saj to ni demokratično, ampak jim moramo omogočiti, da sami izberejo najboljše kandidate.

Župani so, poleg predsednika republike, edini funkcionarji, ki jih volivci izvolijo neposredno na demokratičnih volitvah in po sistemu absolutne večine, kar pomeni, da so izvoljeni v primeru večinske podpore volivcev. Zato lahko županje/župani zasedajo ta položaj v občini več zaporednih mandatov le v primeru, ko s svojim delom, znanjem, izkušnjami in uresničevanjem razvojnih strateških projektov pridobijo visoko stopnjo zaupanja in s tem večinsko podporo volivk in volivcev na večkratnih zaporednih lokalnih volitvah. Omejevanje števila mandatov županj in županov na največ dva zaporedna mandata je zato nepotrebno, saj volivke in volivci na volitvah odločijo, kdaj z županjo/županom niso več zadovoljni in izvolijo drugega kandidata.

Ob upoštevanju temeljne politične pravice slehernega polnoletnega državljana, da se aktivno in pasivno udeleži v politiki, predstavlja pobuda Piratske stranke Slovenije poseg v aktivno volilno pravico (pravica voliti) in pasivno volilno pravico (biti izvoljen), ki je del demokratične družbe in zagotovljena z Ustavo Republike Slovenije, ki se sprejema z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev.

Novo izvoljeni županje in župani potrebujejo vsaj pol mandata ali celo en mandat, da dobijo dober vpogled v sistem delovanja vseh struktur lokalne samouprave ter prepoznajo izzive lokalnega okolja, zato v tako kratkem času ni moč pripraviti novega razvojnega pogleda na lokalno skupnost. V procese je namreč treba vključevati številne deležnike z različnih področij, kar je v kratkem času nemogoče doseči. Za realizacijo številnih razvojnih projektov, s katerimi županje/župani ob pomoči sodelavk in sodelavcev uresničujejo vizijo razvoja lokalnih skupnosti, pa je potrebnih vsaj nekaj štiriletnih mandatov. S tega vidika bi kvečjemu kazalo odpreti širšo razpravo o morebitnem podaljšanju trajanja mandatne dobe funkcionarjev na lokalni ravni (županov in občinskih svetov), saj bi na ta način lažje in bolj uspešno zagotavljali kontinuiteta dela in doslednost vseh razvojnih strateških projektov, ki so pomembni za lokalno skupnost.

Ob veljavni ustavni ureditvi, na podlagi katere je le funkcija predsednika republike omejena na dva zaporedna petletna mandata, odpira pobuda Piratske stranke Slovenije tudi vprašanje neenake obravnave voljenih funkcionarjev na lokalni ravni in državni ravni, saj predvideva omejitev števila zaporednih mandatov le za župane, ne pa tudi drugih voljenih funkcionarjev, npr. poslancev Državnega zbora. Torej, če bi želeli omejiti trajanje števila mandatov funkcionarjev na primeren način, bi se lahko to uredilo kvečjemu za vse voljene funkcionarje v državi s spremembo Ustave Republike Slovenije.

Interesna skupina je tudi mnenja, da morebitno koruptivno in neodgovorno ravnanje nekaj županov nikakor ne moremo posploševati in posledično prikazovati vseh 212 županj/županov kot kriminalce. Koruptivnost in drugo nezakonito ravnanje županov ne zdrži nobenega pravnega argumenta za omejevanje pasivne volilne pravice oz. mandata županj/županov. Ob vzpostavljenemu institucionalnem političnemu nadzoru (npr. Računsko sodišče, Komisija za preprečevanje korupcije, v okviru Zakona o zaščiti prijaviteljev), ki je namenjen prav preprečevanju ali odkrivanju indicev o prisotnosti korupcije, je župan podvrženi tako nadzoru občinskega sveta, ki je najvišji organa odločanja v občini, kot volivk in volivcev, ki na vsake štiri leta preverjajo županske kandidate in jim izrekajo podporo ali pa jim jo odrečejo.

Ob navedenem pa Interesna skupina lokalnih interesov dodatno opozarja na trend upadanja interesa med občankami in občani, da bi sprejeli izziv za župansko kandidaturo, saj jih je težko prepričati, da svojo uspešno kariero zamenjajo za zahtevno in ne najbolj plačano župansko delo, ki poleg znanja z različnih področij družbenega življenja zahteva tudi predanost in veliko zavzetost za opravljanje javne službe in zadovoljevanje potreb in interesov občank in občanov.

Vodja Interesne skupine
Milan Ozimič, l.r.